

A KÚRIA mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.021/2014/5. szám

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság dr. Fodor Katalin ügyvéd által képviselt felperesnek, dr. Csáki Judit ügyvéd által képviselt alperes ellen vételár megfizetése iránt a Fővárosi Törvényszéken 27.G.40.103/2011. számon indult és a Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.646/2012/5. számú jogerős ítéletével befejezett perbe a jogerős ítélettel szemben a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az Államnak - felhívásra - 620.000 (hatszázhuszezer) Ft felülvizsgálati eljárási illetéket, valamint az alperesnek 15 napon belül 192.000 (egyszázkilencvenkettőezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

*A peres felek között 2008. október 5. napján üzletrész adásvételi szerződés jött létre, amely alapján a felperes az **U.** Kft.-ben (továbbiakban: kft. vagy társaság) fennálló, a törzstőke 75 %-át kitevő 3.000.000 Ft névértékű üzletrészét az alperes részére értékesítette 10 Ft-os vételár ellenében. Ennek előzményeként ugyanezen a napon a peres felek között egy megállapodás (továbbiakban: megállapodás) is létrejött, melyben az alperes a felperesnek társaságban meglévő üzletrésze megszerzésével a társaság likviditási, pénzügyi problémáinak megoldását, ennek érdekében pénzeszközök biztosítását vállalta. A felperes pedig kötelezte magát arra, hogy az egészségügyi szolgáltatásban és laborszakmában szerzett tapasztalatait, az alperes igénye szerint a társaság fejlesztése érdekében rendelkezésre bocsátja. Az alperes vállalta továbbá, hogy a megállapodás és az üzletrész adásvételi szerződés aláírásának napját követő hónap első napjától számított*

legalább 36 hónapon keresztül, havi 200.000 Ft juttatást biztosít felperesnek a közreműködése ellenértékeként. A kölcsönösen vállalt kötelezettség a feleket mindaddig terhelte, amíg az alperes által kifizetett javadalmazás teljes összege el nem éri a 7.200.000 Ft-ot. A javadalmazás összege pedig mindaddig nem haladhatta meg a havi 200.000 Ft-ot, amíg a társaság a megállapodást megelőző időszakból származó tartozásait ki nem egyenlítette. Felek a szerződésben azt is rögzítették, hogy a felperesnek a társasággal fennálló munkaviszonyát közös megegyezéssel, a megállapodás napjával megszüntették. A felek a megállapodás 6. pontjában kikötötték, hogy a felperest megillető javadalmazás elsődlegesen a kft. árbevétele terhére kerül kifizetésre. Arra az esetre, ha a társaság a fizetésre nem képes, a felperest megillető javadalmazás megfizetésére az alperes kezességet vállalt. Az alperes az üzletrész adásvételi szerződés és a megállapodás megkötését követően 2008. október 20-i hatállyal a társaságban megszerzett, minősített többségű befolyást biztosító tagsági jogviszonya mellett önálló képviseleti joggal felruházott vezető tisztségviselőként is bejegyzésre került a cégjegyzékbe.

Az alperes a megállapodásban foglaltak szerint a felperes részére 2009. áprilisáig összesen 1.000.000 Ft-ot fizetett meg, ugyanakkor a felperes a tevékenységét 2009. augusztus 30. napjáig látta el, amikor is a felperes bejelentette, hogy a továbbiakban szakmai munkát az alperes részére nem végez.

Időközben a kft. felszámolását a Fővárosi Törvényszék Fpk.10-10-000435 számon elrendelte, a felszámolás közzétételének időpontja 2010. december 23. napja volt. A felperes a 2008. október 5-i megállapodáson alapuló követelését hitelezői igényként a felszámolási eljárásban nem jelentette be.

A felperes keresetében 6.200.000,-Ft vételár és ezen összeg után 2010. október 22. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamata és perköltség megfizetése iránt terjesztett elő keresetet az alperessel szemben. Utalt arra, hogy a felek között létrejött megállapodások a Ptk. 207. § (6) bekezdése alapján színleltek, ténylegesen egy 7.200.000 Ft-os vételár kikötésére szóló üzletrész átruházási szerződés jött létre a felek között. Hivatkozott arra is, hogy az üzletrész adásvételi szerződésben rögzített ellenérték a valóságnak nem felelt meg. A megállapodás szerint a felperes a társaság anyagi helyzetének stabilizálása érdekében - az alperes igénye szerint - kifejtett szakmai közreműködése ellenértékeként volt jogosult 7.200.000,- Ft-ra. A közreműködés teljesítménytől független volt, az ellenérték előre meghatározott összegben, részletekben járt. A megállapodásban kikötött ellentételezés valójában az üzletrész vételárának felelt meg, amelyből az alperes ténylegesen 1.000.000 Ft-ot fizetett meg. A megállapodásban rögzítették az üzletrész részletvételeként

értelmezhetőek, nem pedig a felperesnek havonta járó jövedelemként. A színleltség a leplezett szerződést érvénytelenné nem tette, az üzletrész adásvételi szerződés érvényesnek tekintendő, amely szerződés teljesítésével az alperes a teljes vételárát megfizetni köteles.

Az alperes a kereset elutasítását, és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Érdeemi védekezésében előadta, hogy először a megállapodásnak nevezett szerződés megkötésére, majd a megállapodásra tekintettel az üzletrész adásvételi szerződés aláírására került sor. Az alperes arra hivatkozott, hogy a megállapodás nélkül az üzletrész adásvételi szerződést nem kötötte volna meg. Utalt arra is, hogy a peres feleknek kívülálló személyek megtévesztésére irányuló, a valódi ügyleti szándékuk leplezésére vonatkozó egyetértése, kölcsönös akarata a megkötött szerződések vonatkozásában hiányzott, ezért a szerződés színleltisége nem állapítható meg. A megállapodás meghatározott célból és időtartamra, legalább 36 hónapra azért jött létre, hogy a felperes a társaság üzemeltetésében részt vegyen. Ennek megfelelően a felperes a munkaviszony megállapodás szerinti megszüntetését követően hónapokig el is látta a laboratórium szakmai irányítását. Az alperes azzal is védekezett, hogy az üzletrész adásvételi szerződés megkötését megelőzően nem volt módja megismerni a társaság gazdasági helyzetét, a felperes erre vonatkozóan a kért iratokat nem adta át. A megállapodás szerint a felperest megillető juttatás teljesítésére a társaság volt köteles, azonban a társaság felszámolásának elrendelése miatt a megállapodásban rögzített fizetési kötelezettség, a felperes követelése megszűnt.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest 1.000.000 Ft tőke és ezen összeg után 2010. október 22. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamata és perköltség megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Határozata indokolásában megállapította, hogy a felperes nem tudta kétséget kizáróan bizonyítani, a felek között létrejött megállapodásuk alapján, miszerint az üzletrész ellenértéke 7.200.000,- Ft volt. A felek közötti megállapodásokat a Ptk. 207. § (1) bekezdésében foglaltak alapján értelmezve azt állapította meg, hogy a felek szándéka egyrészt arra irányult, hogy az alperes a felperesnek a társaságban lévő üzletrészét megvásárolja, másrészt arra, hogy a felperes a társaság működéséhez szakmai segítséget nyújtson 36 hónapos határozott időtartam alatt havi 200.000,-Ft juttatás ellenében. Mivel az elsődlegesen a társaság árbevételeiből teljesítendő díjazásért az alperes készfizető kezességet vállalt, és a felperes 2009. augusztusáig kifejtett tevékenysége csupán 2009. áprilisáig került kifizetésre, az elsőfokú bíróság a kereset alapjául megjelölt megállapodás alapján a felperes követeléséből 1.000.000,- Ft erejéig marasztalta az alperest.

A peres felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a keresetet teljes terjedelmében elutasította. Kötelezte továbbá a felperest az alperes javára perköltség, továbbá az államnak járó le nem rótt illeték megfizetésére. A másodfokú bíróság az eredeti tényállást kiegészítve megállapította, hogy a 2008. október 5-ei megállapodás és üzletrész adásvételi szerződés megkötését követően, 2008. október 20-i hatállyal - az alperes minősített többségi befolyást biztosító tagsági jogviszonya mellett - önálló képviseleti joggal felruházott vezető tisztségviselőként is bejegyzésre került a cégjegyzékbe. A felperes a társasággal szembeni felszámolási eljárásban a megállapodáson alapuló követelését hitelezői igényként nem jelentette be.

Az így kiegészített tényállás mellett a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság érdemben helyesen értékelte a felek megállapodásait, továbbá helytállóan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a felperes nem igazolta a perbeli megállapodás szerinti juttatás vételár címén való kikötését, azaz a mindkét fél részéről fennálló, kétoldalú, az ügyleti akaratot érintő színlelést. Egyetértett továbbá az elsőfokú bíróság azon megállapításával, miszerint a felek valódi ügyleti szándéka egyrészt a felperes üzletrészének átruházására irányult, másrészt a nehéz gazdasági helyzetbe került kft. működéséhez az alperes pénzeszköz biztosítását, továbbá a felperes - díjazás ellenében - szakmai közreműködést vállalt. Az alperes azonban a megállapodás 5.6. pontjában rögzítettek szerint a felperesnek járó ellenszolgáltatást, elsődlegesen a kft. nevében vállalta teljesíteni és a társaságot terhelő fizetési kötelezettségért vállalt kezességet. A társaság nevében tett alperesi kötelezettségvállalás az alperes vezető tisztségviselői minőségére figyelemmel jogszerűnek tekinthető a Ptk. 205. § (1)-(2) bekezdése, valamint a Ptk. 219. § (2) bekezdése alapján.

Ugyanakkor megállapította a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság tévesen minősítette az alperest készfizető kezesnek, mert a Ptk. 274. § (2) bekezdésére is figyelemmel megállapítható, hogy az alperes helytállási kötelezettsége egyszerű sortartásos kezesség volt.

A másodfokú bíróság megállapította azt is, hogy a felperes a 2008. október 5-ei megállapodásból eredő pénzbeli követelését a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 38. § (3) bekezdésében foglalt jogvesztő határidőn belül a társasággal szembeni felszámolási eljárásban nem érvényesítette, ezért a főkötelezett társasággal szemben a felperes követelése megszűnt. A Ptk. 273. § (1) és (3) bekezdése szerinti járulékos jellegéből fakadóan a kezesség körében pedig egységes a bírói gyakorlat abban, hogy a főkötelezett oldalán bekövetkezett jogi tények kihatnak a mögöttes felelős járulékos kötelezettre, tehát a kezes helytállási kötelezettsége addig áll fenn, amíg a főkötelezett tartozása meg nem szűnik. Így, a felszámolás

eljárásbeli igényérvényesítés elmaradása, a jogvesztés bekövetkezése miatt a felperes a mögöttesen felelős alperessel szemben sem érvényesítheti a 2008. október 5-ei megállapodáson alapuló követelését. Ezért az alperes részbeni marasztalásának sem volt helye.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, kérve az ítélet megváltoztatását, illetve az ítélet hatályon kívül helyezését, és az első-, másodfokú bíróság új eljárásra utasítását, (tartalma szerint keresetének megfelelő határozat meghozatalát) az alperes perköltségben marasztalását. Jogszabálysértésként arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság tévesen alkalmazta, értelmezte az 1/2007. PJE rendelkezéseit, valamint a Ptk. 274. § (2) bekezdésében, és a Ptk. 273. § (1) és (3) bekezdésében, a Cstv. 28. § (2) bekezdés f) pontjában, 37. § (3) bekezdésében, és 38. § (3) bekezdésében foglaltakat. Hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság ítélete indokolásában felhozott bírósági jogesetek is az ítéleti tényállástól teljesen eltérő tényállásokra vonatkoztak, azok a perben nem voltak alkalmazhatóak. A felperes továbbra is fenntartotta azon álláspontját, hogy az általa eladott kft. üzletrész forgalmi értéke 7.200.000 Ft volt, így bár az első- és másodfokon eljáró bíróságok tényállások helyesen rögzítették a felek között létrejött írásbeli megállapodás tartalmi elemeit, azonban tévedtek a szerződő felek ügyletkötési akaratának megítélése és az abból eredő jogi következtetés levonás körében. A felperes arra is hivatkozott, hogy a 2008. október 5-én létrejött megállapodás időpontjában a kft. önálló cégjegyzésre jogosult ügyvezetője **G.T.** volt, aki az alperes által a társaság terhére a megállapodásban rögzített kötelezettségvállalásnál nem volt jelen, és azt utóbb sem hagyta jóvá. Tekintettel arra, hogy az alperes 2008. október 20-ai hatállyal került önálló képviseleti joggal felruházott vezető tisztségviselőként a cégjegyzékbe bejegyzésre, ezért az alperes törvényes képviseleti jog hiányában 2008. október 5-én nem volt abban a jogi helyzetben, hogy a társaság nevében kötelezettséget vállaljon. E körben utalt a BH 2001.134 számú eseti döntésére, továbbá arra, hogy az alperes, valamint a kft. közötti jogviszony körében az alperes egyszerű kezesi felelősségvállalása, valamint a kft., mint főkötelezett vonatkozásában felmerül a Ptk. 221. § (3) bekezdése szerinti érdekellentét is. Az alperesnek ugyanis nyilvánvalóan az volt az érdeke, hogy az üzletrész megszerzéséhez járó vételár megfizetése során az alperes helyett a kft. teljesítsen. Az 1/2007. PJE határozat kapcsán azt hangsúlyozta, hogy azt analógiaként a perbeli ügyben nem lehetett alkalmazni, mert a perben nem a kötelezettség elévülése, hanem a sortartás kifogásának megalapozottsága volt az eldöntendő jogkérdés. Figyelemmel a Ptk. 274. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre is, a mögöttes felelős teljesítésre csak akkor kötelezhető, ha a követelés a főkötelezettől igazoltan behajthatatlan. A kezes

helytállási kötelezettsége csak akkor nyílik meg, amikor bizonyossá válik, hogy a főkötelezett vagyona a követelést nem fedezi. Mivel a kft. „fa.” semminemű felosztható vagyonnal nem rendelkezett, ezért a felperes jogszerűen fordulhatott az alperes, mint kezes felé a követelés érvényesítése iránt.

Az alperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában tartását kérte arra hivatkozással, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ténybeli és jogi szempontból is teljes mértékben megalapozott.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta a Pp. 275.§ (2) bekezdése alapján és úgy ítélte meg, hogy az nem jogszabálysértő az alábbiakra tekintettel.

A Kúria álláspontja szerint az első- és másodfokon eljáró bíróságok helyesen jutottak arra a jogi következtetésre, hogy a felperes a per során nem tudta kétséget kizáróan bizonyítani a 2008. október 5-i megállapodás színleltségét. Az alperes vitatásával szemben az eljárás során kihallgatott tanúvallomások, valamint az adásvételi szerződés és megállapodás Ptk. 207.§-a szerinti értelmezése mellett nem nyert bizonyítást, hogy a megállapodásban kikötött havi pénzügyi teljesítés ténylegesen az alperes által megvásárolt üzletrész vételárának részletekben való teljesítése lett volna.

A Kúriának a felülvizsgálati kérelem kapcsán abban a kérdésben is állást kellett foglalnia, hogy az alperesnek 2008. október 5-ei megállapodásban, a felperesnek járó ellenszolgáltatás megfizetésére a társaság nevében tett kötelezettségvállalása jogszerűnek, érvényesnek tekintendő-e.

A cégjegyzék adatai alapján az állapítható meg, hogy az alperes 2008. október 20-i hatállyal vált a kft. önálló képviseleti joggal rendelkező ügyvezetőjévé, tehát a perbeli megállapodás megkötésekor még nem volt az. Ugyanakkor a minősített többségi befolyás megszerzésére tekintettel is az alperes a kft. jóhiszemű álképviselőjének tekintendő, akinek eljárását utóbb a társaság, annak a törvényes képviselője jóváhagyhatja. Az alperes, mint a perbeli megállapodások megkötését követően a társaság bejegyzett törvényes képviselője a felperes részére a megállapodás szerinti pénzügyi teljesítést megkezdte, ezáltal az alperes a képviseletének bejegyzése előtt a társaság nevében vállalt kötelezettségvállalást utólagosan jóváhagyta. Erre figyelemmel a Kúria osztotta a másodfokú bíróság azon kifejtett álláspontját, miszerint a társaság nevében tett alperesi kötelezettségvállalás a felperesnek járó ellenszolgáltatás teljesítésére vonatkozóan a Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdése, továbbá a Ptk. 219. § (2) bekezdése szerint jogszerűnek tekintendő.

A felperes által e körben hivatkozott BH 2001.134 számú eseti döntésében írtak a jelen ügyre nem alkalmazhatóak, tekintettel arra, hogy a hivatkozott jogesetben a kézbesítési meghatalmazott, valamint a társaság ügyvezetője közötti érdekellentétről mondta ki a Legfelsőbb Bíróság azt, hogy a kézbesítési meghatalmazásra nem alkalmazhatóak a Ptk. 219. §-ában szabályozott rendelkezések. Az alperes ezzel szemben a kft. képviselőjére jogosult törvényes képviselője volt, mely képviselőre vonatkozóan a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. tv. rendelkezései mellett a Ptk. 219.§ (1) bekezdése is alkalmazandó.

A Kúria a perbeli megállapodás kapcsán ezen túlmenően a Ptk. 221.§ (3) bekezdésében rögzített érdekellentétet sem találta megállapíthatónak, mivel az alperes a kft. javára kifejtett felperesi tevékenység díjazását vállalta a kft. bevételeiből.

A Kúria nem osztotta továbbá a felperesnek a felülvizsgálati kérelemben a Cstv. 38. § (3) bekezdésével kapcsolatosan kifejtett álláspontját sem. A felperes részéről nem volt vitatott, hogy a kft. felszámolási eljárásában a peres felek között 2008. október 5. napján létrejött megállapodásból fakadó pénzkövetelését a Cstv. 38. § (3) bekezdése szerinti jogvesztő határidőn belül hitelezői igényként nem érvényesítette.

A Kúria egyetértett a másodfokú bíróság jogi álláspontjával, miszerint a felek közötti megállapodás a felperesnek járó ellenszolgáltatás megfizetéséért vállalt alperesi kezési felelősség a Ptk. 274. § (2) bekezdése szerinti egyszerű sortartásos kezességnek minősül. A kezességnek a Ptk. 273. § (1) és (3) bekezdése szerinti járulékos jellegéből fakadóan a főkötelezett oldalán bekövetkezett jogi tények kihatnak a mögöttes felelős járulékos kötelezettségére.

Ebből fakadóan a kezes helytállási kötelezettsége addig áll fenn, amíg a főkötelezett tartozása meg nem szűnik, vagy amíg az a főkötelezettel szemben bírósági úton érvényesíthető. E bírósági joggyakorlat alátámasztására mondta ki a Legfelsőbb Bíróság az 1/2007. PJE határozatában, hogy a mögöttes felelős helyzete a főkötelezett helyzetéhez igazodik, ha tehát a főkötelezettel szemben a követelés elévült, akkor az elévült a járulékos kötelezettel szemben is, miután a járulékos kötelezett hivatkozhat a főkötelezettet megillető elévülési kifogásra. Ugyanígy, ha a főkötelezettel szemben jogvesztés következik be, ez kihat a mögöttes felelősre is.

Amennyiben a felperes a megállapodásból fakadó pénzkövetelését a kft. felszámolási eljárásában a jogszabály által előírt jogvesztő határidőn belül nem jelentette be, a bejelentés elmaradása a Cstv. 38.§ (3) bekezdése alapján a társasággal, mint főkötelezettel

szemben az igényérvényesítés lehetőségét megszünteti. Ebből fakadóan pedig a felperes igényérvényesítése az egyszerű kezesi felelősséget vállaló alperessel szemben is kizárt. (Hasonlóan foglalt állást a Legfelsőbb Bíróság a BH2009.20 számú közzétett határozatában).

A Kúria tehát a felülvizsgálati kérelemben állított jogszabálysértést nem észlelte, ezért a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes az eredménytelenül előterjesztett felülvizsgálati kérelme miatt köteles a személyes illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt eljárási illetéket megtéríteni a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a Magyar Állam javára. Emellett köteles megfizetni az alperes jogi képviselétével felmerült eljárási költséget a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján, illetve a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2002. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján, mely az ÁFA-t is tartalmazza.

Budapest, 2014. május 22.

Dr. Vezekényi Ursula s.k. a tanács elnöke, Dr. Négyessy András
előadó bíró, Dr. Osztovits András s.k. bíró